

ČESKÁ UNIE DENTO KARATE - DO

Historie Karate–Do do roku 1868

Závěrečná práce školení trenérů III. třídy

Vypracoval: Martin Chaloupek

Obsah:

Původ v Číně	3
Dějiny kláštera Shaolin.....	3
Bojové umění Shaolinu.....	5
Čínské systémy.....	7
Rozvoj čínských stylů.....	8
Cesta do Okinawy	10
Dějiny Okinawy.....	10
Vlivy Číny.....	11
Invaze Satsuma.....	14
Přičlenění k Japonsku.....	17
Závěr.....	19
Použitá literatura.....	20

Vznik a vývoj Karate do roku 1868

Původ v Číně

Shaolin Kung-fu je pojem opředený legendami, který dnes stále více vystupuje do popředí v bojovém umění a vzbuzuje pozornost. Avšak co je skutečně pravdivé na hrdinech filmů, na legendách o bojových mniších, na neobyčejných bojových technikách, které jsou dnes prezentovány širokému publiku? Panuje velká nejasnost o souvislostech tohoto mysteriózního bojového umění, které bylo údajně provozováno v klášteře Shaolin. Během doby se postupně prosazoval pojem Kung-fu a používal se v širokých kruzích, aby se tak označily všechny bojové techniky šířené z Číny.

Dějiny kláštera Shaolin

Shaolin je označení pro buddhistický klášter „malého lesa“ (čínsky Shaolin-shu, japonsky Shorin-ji) v Číně. Je považován za místo vzniku starých čínských bojových umění (Kempo, Kung-fu, Chuan-fa atd.) a za kolébku čínského Zen (Ch-an) –buddhismu. Klášter leží u Dengfengu na svaté hoře Sung- shan v severní provincii Číny – Honan, a byl zbudován císařem Hsiao-wen v roce 477 n.l. V roce 523 se stal cílem putovní cesty Bodhidharmy, 28. následníka Buddha. Bodhidharma, který přišel z jižní Indie vyučoval mnichy zen-buddhismu a gymnastickým bojovým cvičením (Shi-pa Lo-han-sho – 18 rukou z Lo-han). Těchto 18 akcí má dnes platnost původu veškerých později vzniklých systémů bojových umění.

Dnes je Shaolin-shu poutní místo pro mnoho zájemců o bojové umění, protože údajně je to historicky dokumentovaný výchozí bod pro vznik čínských bojových umění V průběhu své dlouhé historie byl klášter často ničen a opět nově budován, neboť byl jedním z mocenských

center Číny a stál po staletí ve středu politických a náboženských zájmů. Naposledy byl plně renovován komunistickou vládou Číny 1982/83 a od té doby je využíván jako přitažlivé místo pro turisty a historiky.

Ovšem dnes je přece jen ještě ve stínu toho, čím kdysi býval. Shaolinský chrám má v Asii stejný význam jako evropský starý Řím a zasložil se o chápání asijského kontinentu s dvojitým zřetelem: je pokládán za místo vzniku Ch-anu (Zenu) a čínských bojových umění Chuan-fa. Obojí zanechalo v nadcházejících staletích znatelné stopy na kontinentě a mělo významný podíl v dějinách asijských národů. Obojí je dnes tady, aby se šířilo po celém světě, a přitom neztratilo nic ze své fascinace na lidstvo.

Dějiny Shaolinu začaly příchodem indického mnicha Bodhidharmy, 28. patriarchy buddhismu a současně prvního patriarchy zenu v Číně. Jeho učení položilo základní kámen pro vznik pozdějších bojových umění. Za rozkvětu Shaolinu (před asi 1300 lety) bylo v chrámu přibližně 1500 mnichů, mezi nimi bylo přinejmenším 500 mistrů bojových umění. Chrám byl bohatý a měl také veliký politický vliv. Císař Li Shinmin z dynastie Tang dovolil chrámu vychovávat vlastní válečný oddíl, čímž enormně stoupla moc chrámu. Když byl jednou sám v nebezpečí, požádal Shaolin o podporu. Ještě dnes je v chrámu tabulka, která informuje o tom, že mu tenkrát přispěchalo na pomoc 13 mnichů a zachránili ho před hrozícím nebezpečím. Císař chtěl za to poděkovat a nabídl mnichům vysoké vládní úřady, ti to ovšem odmítli a vrátili se do chrámu.

Asi o 1000 let později (1674) prosil opět jeden čínský císař shaolinský chrám o vojenskou pomoc. Pod vedením Cheng Kwan-tat, jednoho stoupence Mingů, přispěchalo 128 mnichů chengskému císaři Kang-hsi na pomoc a poskytli mu vynikající služby.

Také tito mnichové odmítli odměnu císaře a vrátili se po bojích do svého chrámu. Tentokrát se ale skromnost mnichů vyplatila špatně. Císařský dům pocíťoval nezávislou skupinu lidí s tak neobyčejnou bojovou silou jako hrozbu a nechal chrám obsadit oddíly. Byl vypálen a mnichové byli vybiti. Legenda vypravuje o pěti mniších, kteří měli možnost krveprolití uniknout. Jim se připisuje založení legendárních triád, což je ještě dnes existující čínský tajný spolek, jehož kořeny sahají zpět do 16. století. Historicky je ovšem prokázáno, že útok přežilo

Daleko více mnichů než pět, ale rozešli se do všech stran a většinou se pokusili výukou bojových umění uhájit svoje živobytí.

Po době císaře Kang-hsi byl chrám opět vybudován. V nových budovách vznikly na stěnách početné fresky, kterými měla být znázorněna historická minulost a tradice chrámu. Díky jim je dnes možné nahlédnout do souvislostí oněch dávnominulých časů. Bojová umění přitom hrají důležitou úlohu. Svědčí o tisícileté tradici Shaolinu a umožňují zpětný pohled k historickým počátkům.

Bojové umění Shaolinu

Mezi mnoha čínskými pojmy (nejčastěji používaný je Chuan-fa), kterými se bojová umění v rodné zemi označují, se prosadil celosvětově jeden: Kung-fu. Ačkoliv toto označení ve vlastním slova smyslu nepostihuje to, co se v Číně pod bojovým uměním rozumí (Kung-fu označuje jen tělesný aspekt bojového umění) je používáno postupně i v samotné Číně. Následkem toho se rozumí pod dnešním významem pojmu Kung-fu původní bojový systém Číny. Pod pojmem Shaolin-Kung-fu jsou míněny tedy ony systémy bojového umění, které mají původ se svými mnoha rozvětvenými v shaolinském klášteře nebo jsou příbuzné se systémy Shaolinu. Kung-fu je ovšem moderní pojem a je používán pro čínské bojové umění teprve od rozšíření filmů s Kung-fu. Bodhidharmův cvičební systém upadl po jeho smrti v zapomnění a byl v době mongolské dynastie Yuan (1260 – 1368) znovu oživen Chueh Yuan, knězem v Shaolinu. Shaolinské chrámy (mezitím existovalo více podklášterů) získaly toho času velmi na moci a rozšířily se trvale do hor Honan. Systém byl rozšířen Chueh Yuan a mistry v boxu Li a Pai Yufeng v chrámech.

Za dynastie Ming bylo vyučováno v klášterech Shaolinu také použití zbraní (čínsky umění zbraní – Mo-hay), zvláště meče, nože, kopí a tyče. Krátce na to porazili Tatařové Mandschu dynastii Ming, zničili mnohé kláštery a zabili mnoho mnichů.

Pár těch, kteří mohli uprchnout, se starali o přežití shaolinského Kung-fu. Podle dnes nejběžnější systematizace reprezentuje Shaolin-Kung-fu všechny školy vnějšího (tvrdého) směru (Wai-chia). Tyto školy, silně ovlivněny zen-buddhistickými metodami, se rozdělují nově na jižní a severní styly.

Nejdůležitějšími systémy jsou od 18. století čtyři školy, které jsou označovány v kanonésštině jako Hug-gar, Mo-gar, Choi-gar a Li-gar. Mezi 12. a 14. stoletím se údajně odtrhl jeden směr, ovlivněn taoistickými praktikami Chi-kung, který byl později znám jako vnitřní (měkký) systém. Tato teorie není ovšem skutečně doložena, protože je v dějinách čínských bojových umění hodně nesrovnalostí, které vyžadují ještě objasnění. Dějiny čínských bojových umění jsou ještě příliš málo prozkoumány na to, aby mohl být předpokládám původ bojového umění s jistotou v shaolinském klášteře a v učení Bodhidharmy. Vedle těchto dnes nejrozšířenějších a nejčastějších názorů existuje ještě mnoho dalších jiných teorií, které jsou přinejmenším právě tak věrohodné jako dějiny Shaolinu, a obsahují domněnky o původu bojových umění v taoistických cvičeních Chi-kung. Mnozí tradiční mistři Číny vycházejí z této teorie. Např. mistr Hung z čínského Hsing-i věří, že existovaly čínské systémy bojových umění dávno před příchodem Bodhidharmy do shaolinského kláštera, které byly založeny v taoistických školách. Označuje původ všech škol v čínských dechových metodách (Chi-kung) taoismu, které měly svými praktikami splňovat účel prodloužení života nebo dosažení nesmrtelnosti.

V taoistických klášterech před i za doby Bodhidharmy byly založeny pohybové školy se specifickými taoistickými obsahy, které se začaly postupně proměňovat v systémy bojového umění. Pohyby byly úzce spjaty s taoistickými dechovými metodami, zcela zvláště s břišním dýcháním, kterým se zkoušelo dosáhnout kontrolovaného toku vitální a duševní energie, a metodami dýchání a napětí udržet člověka zdravého. Tyto školy, které by se dnes označovaly jako vnitřní systémy. To ale stojí v hrubém protikladu k teorii, že se vnitřní školy odvozují od buddhistického Shaolinu. Když přišel Bodhidharma, založil v Shaolinu skutečně pohybový systém, který se ovšem zakládal na dýchacích metodách zen. Avšak tento systém byl buddhistický a měl jiné obsahy než taoistické směry. Taoistické systémy (chi-kung) vyučovali učitelé už dlouho před tím, kteří používali ke svým účelům vedle jiných praktik také bojová umění, která byla nejen, jak se dnes tvrdí, základnou pro vnější, ale rovněž také pro vnitřní systémy.

Stejně jako školy Shaolinu, také školy taoistických proudů (Wu-tang, O-mei, Chung-nan atd.) znaly pokročilé dechové techniky. Koncentrovaly se v nich na tan-tien (jap. Ki – vitální energii).

Tato cvičení byla velmi obtížná a bez aspektu řízení i vychovávání ducha z taoismu nebo zen nebyla vůbec proveditelná. V Shaolinu to byla bez pochyby Bodhidharmova zásluha, že byly dechovým a pohybovým cvičením přiřazeny ještě některé důležité filosofické atributy, které zůstaly dodnes dochovány jako hlavní zásady pro ducha v bojových uměních.

On zavedl pojem „wu-te“ (ctnost bojového umění nebo disciplína bojového umění), který se později přeměnil do etických pravidel chování (Dojokun) žáků bojových umění.

Podle jiné teorie vznikly dnes známé vnější školy mimo směrů, vyznačujících se dechovými praktikami, a sice jako čisté tělesné systémy pro boj.

Když Mandžuoové napadli dynastii Ming, bylo mezi ezoterickými mistry bojových umění mnoho patriotů, kteří neústupně bojovali proti okupantům. Aby mohli vést tento boj, neměli čas vzdělávat své žáky ve správné cestě bojových umění (jako správná cesta je označena vnitřní cesta), která úzce souvisela s taoistickými metodami a filosofiemi chi-kung. Nahradili tato těžká cvičení povrchoým plicním dýcháním, jednoduše vynechali filosofické učení a koncentrovali se výhradně na bojové vzdělání. Tím mohli dobu vzdělání zkrátit z deseti let na méně než tři roky. Povrchová dechová technika má být v boji správně používána, potřebuje ovšem příliš mnoho energie a nepůsobí již na kontrolu chi. Také odpadají terapeutické účinky na pohybový systém. I v Shaolinu se začalo toho času vyučovat čistým technikám, vztahujícím se na boj. Ale tak to nebyli vzdělávání žádní mistři bojových umění, nýbrž jednoduše jen vojáci, kteří byli nasazeni proti Mandžuoům. Tato teorie označuje měkké nebo-li vnitřní systémy jako vlastní původ čínských bojových umění. Vnější systémy byly založeny na praktických účelech v boji proti Madžuoům.

Podstatou vnitřních systémů je udržení a ovládnutí Chi (Ki) nad dokonalostí pohybu a dýchání. Nejdůležitějšími systémy vnitřních škol jsou Hsing-i, Pa-kua a Tai-chi Chuan.

Čínské systémy

Čínské bojové umění „Chuan-fa“ (v mandarinské čínštině Kung-fu, v kantonésštině Ken-fat a v japonštině Kem-po) znamená v překladu

„tvrdá práce“ nebo „cvičení“. V Číně je používán také pojem Kuo-shu.

Původ čínského bojového umění, jak už bylo předesláno, je připisován indickému mnichovi Bodhidharmovi, který v roce 520 přišel do Číny a usadil se v chrámu Shaolin. Vyučoval tam indickému bojovému umění (Vajramushti), které nazval Shi-pa Lo-han-sho (18 rukou z Lo-han). Těchto 18 gymnastických boxových cvičení je považováno za základnu všech později se rozvíjejících systémů. Po smrti Bodhidharmy bylo Lo-han přijato Chueh Yuan, dalším knězem Shaolinu a bylo rozšířeno na 72 pohybů. On a další mistři boxu (Pai-yu Feng a Li) vystavěli pohyby k počtu 170. Nejlepším pohybům dali jména zvířat jako drak, tygr, jeřáb, had atd. Poté se začaly rozvíjet prostřednictvím vedlejších klášterů Shaolinu mnohé styly, které se od sebe svými charakteristikami stále více odlišovaly. Tyto styly se přiřazovaly ke dvěma souhrnným pojmům (Wai-chia – vnější škola a Nei-chia – vnitřní škola). Dnešní vnější (tvrdé) systémy (Wai-chia) reprezentují původně rozvinutý koncept v Shaolin-shu.

Rozvoj čínských stylů

Po svém vzniku se rozdělily na severní a jižní školy. Příznačné pro severní školy (nohy severu) jsou vyšší postoje, rychlé nárazové a úderné techniky, vysoké výkopy, skoky a uvolněné pohyby. Jižní školy (člun jihu) dávají přednost technikám pěstí a pevnějším postavením. Dnes obsahuje Wai-chia mnoho stylů. Původně se dělila do 8 velkých škol: Huang-chuan, Tan-Tei-Yu-Tan-Tui, Hon-Chuan, Erh-Lang Men, Fan Chuan, Cha Chuan, Mi-tsung Yi a Pa-chuan.

Okinawské styly Shorin-ryu byly převážně ovlivněny tímto systémem. Vnitřní (měkké) systémy (Nei-chia) byly odvozeny podle nepotvrzené teorie později z Shaolin-shu a jsou úzce svázány před i poté s taoismem. Vyznačují se především velmi silnými hlubokými postoji a méně dynamickými pohyby. Jejich nejvyšším principem je rozvoj chi (ki), druhu vitální síly, která může být vyvolána souzněním ducha a těla. Její původ je zdůvodněn v taoistické filosofii. Prostřednictvím mistrů Yara, Higashionna, Miyagi a Uechi ovlivnili okinawské školy Shorei-ryu. Čínské vnitřní systémy jsou dodnes nesoutěžní (bezkonkurenční). Mají hluboký vztah k tradiční čínské filosofii, přestože jsou dnes velmi populární.

Je dnes hodně stylů Nei-chia, z nichž jsou ovšem vůdčí Hsing-i, Pa-kua a Tai-chi-Chuan. Původně to bylo 6 velkých škol: Wu-Tang Pai, Tai-chi Chuan, Pa-kua Chuan, Hsing-i Chuan, Tzu-Jan Men a Liu-He Pa Fa.

V Číně je známo staré pořekadlo, které praví: „Všechna bojová umění pod sluncem začala v Shaolinu.“

Toto je přirozeně velké přehánění, ačkoli kousek pravdy obsahuje. Čína je velká země s mnoha územně podmíněnými kulturními proudy po několik tisíciletí, o kterých není možné ani říci, že by se vyvíjeli izolovaně, ani že by se vzájemně ovlivnily. Obojí je možné. Čínská kultura je struktura souvislostí, ve kterých jednotlivosti, chápány izolovaně, jsou chybné, když je souvislost přehlížena. Když se proto dnes tvrdí, že začala bojová umění v shaolinském klášteře, je i není to současně pravda. V obrovské zemi, ve které existovaly za časů Bodhidharmy bezpočetné proudy, je shaolinský chrám se svou kulturou bojového umění dnes snad jen jedno zrníčko mezi mnoha, které bylo ovšem v protikladu k jiným nalezeno historiky. Bezpochyby hrál shaolinský klášter v rozvoji bojových umění osobitou roli. Přesto však je přehnané říkat, že to bylo místo vzniku všech bojových umění.

Dnes se v Číně nachází více než 400 stylů a je jisté, že nepocházejí všechny z shaolinského klášteře. Pravděpodobné je, že během jejich rozvoje v průběhu staletí jakýmkoliv způsobem přišly do styku s klášteřem, neboť krátce po Bodhidharmově smrti vznikla v mnoha dalších klášteřích podobná tradice bojového umění. Takové kláštéry byly jednoduše označovány jako Shaolin, ovšem nikde nestojí, zda se jednalo o podkláštéry Shaolinu nebo zda byly tyto kláštéry samostatné. Dějiny bojových umění jsou v tomto bodě velmi neurčité a neexistují žádné dokumentované důkazy pro takovou teorii. Bojová umění mají společný bod, který je možné nalézt v čínském způsobu myšlení tehdejší doby. Je přece velmi odvážné dedukovat je ze společného časového okamžiku nebo jejich původ stanovil na určité geografické místo.

Když se dnes hovoří o vnitřních i vnějších školách čínských bojových umění, svádí to zvláště člověka ze západu, myslícího v kategoriích, k uvěření, že se zde jedná o dvě striktně od sebe ohraničené systémy. Přitom musí být vzat v úvahu způsob myšlení Číňanů podle pravidla „jedno je vždy část jiného“ (teorie Yin-Yang). Tak jak jsou západní

lidé zvyklí myslet, není možné čínské systémy pochopit. Všechny jsou spolu intenzivním způsobem propojeny a jedna škola není nikdy výlučně školou nějakého systému. Rovněž jako vnitřní i vnější školy používají se pojmy „měkká“ a „tvrdá“ škola. Pojmy jsou zde samy pro sebe a označují 2 extrémní směry. Je možné, že určitý systém patří k tomuto i jinému směru.

Cesta do Okinawy

Dějiny Okinawy

Jméno „Okinawa“ znamená doslova „rosa v otevřeném moři“. Úzký ostrov leží asi ve středu do délky nataženého řetězce ostrovů (Ryukyu), který se rozprostírá na severu od Japonska až skoro k prahu dveří Číny na jihu. Řetězec ostrovů se skládá ze 140 ostrovů, z nichž je jen 36 stále obydlených. Okinawa, místo vzniku dnešního Karate, je hlavním ostrovem řetězce ostrovů Ryukyu v Pacifiku. Obyvatelé Okinawy jsou pro historiky fascinujícím etnologickým tajemstvím. Mnohé poukazy na to, že první obyvatelé ostrova byli lidé, kteří přežili ztroskotání lodi. Potom přišli údajně přistěhovalci z jihu Japonska, kteří si vzali s sebou předměty do domácnosti, domácí zvířata, náradí a také kulturní předměty. Protože dnešní Okinawané jsou míšenci z různých národních ras, věří se, že k těmto dřívějším přistěhovalcům patřili Malayové, Mongolové a japonští Ainu (původní obyvatelé Japonska, dnes izolovaný národ na severním ostrově Hokkaido). V posledních 2 tisíciletích se okinawská rasa ovšem sotva změnila, alespoň ne z hlediska národních ras. Také dnešní základní rysy Ryukyu, které jsou dnes převážně zjišťovány, byly již před 2000 lety raženy, zakusily ovšem silné vlivy Číňanů a od 17. století Japonců. Už v třetím století před naším letopočtem existovaly kontakty s pevninou, čímž docházelo k silným vlivům z jihovýchodní Asie.

Okinawská kultura je podle toho pestrou směsí z více elementů. Vnější zjev lidí se ale podobá nejvíce Japoncům.

Vlivy Číny

První kontakty s Čínou se konaly během doby dynastie Sui (560 – 618). To se dělo na podnět čínského císaře Yang Chien, který chtěl zdůvodnit tajemství veškerého života a přeměnu kovu ve zlato.

Za tímto účelem vyslal expedici, která měla za úkol hledat zemi „šťastných a nesmrtelných“, která měla podle pověsti ležet někde na východě. Nato dorazili Číňané na ostrovy Ryukyu. V čínských dokumentech jsou po té zprávě o ostrovech „Liu-chiu“, přičemž byly užity ideogramy, které jsou v japonštině vyslovovány Ryukyu. V 7. století uznala Čína Japonsko oficiálně nezávislou politickou jednotkou. Nato vznikl čilý obchodní kontakt mezi oběma zeměmi, během něhož mnohá poselství, sestávající z kněží, vojáků a úředníků, byly prohlášena za pohřešovaná. Je snadno pochopitelné, že přinejmenším několik z nich dorazilo do Okinawy a ti měli značný vliv na primitivní kulturu Okinawy. V 7. a 8. století vznikl čilý cestovní ruch mezi Japonskem a Okinawou. Mnozí z těchto cestovatelů byli členové japonské válečné kasty (Samurai), buddhističtí putovní kněží, obratní v boji, a učenci.

Přicházeli také čínští mnichové a zůstávali na Okinawě. Předpokládá se, že Shaolin-Kung-fu si v té době našlo svou cestu do Okinawy, stejně jako pak různá bojová umění z Japonska. K tomu ovšem nejsou žádné konkrétní důkazy.

Z této doby není v Okinawě ještě žádný poukaz na vládu nebo vládnoucí třídu. Za prvního vládce je považován muž jménem Shuten, který se sám v roce 1287 dosadil za krále ostrova. Podle legendy Taetomo, slavný japonský válečník 12. století a člen klanu Minamoto, podlehl jednomu rivalovi v Japonsku a uprchl do Okinawy. Oženil se s okinawskou dívkou, narodil se jim syn, kterého pojmenovali Shuten.

Tento syn se měl stát prvním v nové a schopné linii vládců nad Ryukyu. Od konce dynastie Tang až k počátku období Ming (1368) 450 let dlouho vládlo nevyjasněné mlčení, týkající se rozvoje bojového umění na Ryukyu. Neexistuje žádný psaný materiál o tomto tématu a také žádné ústní podání. Jedině to je jisté, že čínské bojové umění (Chuan-fa) přišlo do Okinawy mezi obdobími Siu a Ming (v časovém období přibližně 800 let) a bylo místní kulturou přijato.

V roce 1372 se vyjádřil král Sato z Okinawy dobrovolně poplatným Číně, čímž se otevřely mořské brány ostrova pro zesílený kulturní vliv

Číny. V této době existovala v Okinawě sebeobranná metoda, zvaná Tode a je třeba předpokládat, že byla ovlivněna v oné době čínským Chuan-fa. Ústní podání říká, že začátkem 14. století byla všude na Okinawě cvičena umění podobná Karate. Tato umění byla silně podnícena čínskými vyslanci, které posílal minský císař Chu-Yuen-Cheang od roku 1372 v pravidelných odstupech dvou let do Okinawy. Do roku 1866 přicházely čínské delegace každý druhý rok na ostrov (i po invazi japonského klanu Satsumato roku 1609 na Okinawu).

<u>Čínští vyslanci na Okinawě</u>		
<i>rok</i>	<i>vyslanec</i>	<i>okinawsky král</i>
1372	-	Sato
1404	Shi Zhong	Bunci
1407	-	Shisho
1425	Can Shan	Sho Hashi
1443	Yu Bian	Sho Chu
1447	Cheng Fu	Sho Shiken
1452	Giao Yi	Sho Kinfuku
1456	Yu Cheng	Sho Taikuy
1463	Pan Yong	Sho Toku
1473	Guan Rong	Sho En
1479	Dong Wong	Sho Shin
1534	Chen Kan	Sho Shin
1561	Guo Ru Ling	Sho Gen
1579	Xia Zi Yong	Sho Ei
1606	Xia Zi Yong	Sho Nei
1633	Du Shan Ce	Sho Ho
1663	Zhang Xue Li	Sho Shitsu
1683	Xang Ji	Sho Tei
1719	Hai Bao	Sho Kei
1756	Guan Kui	Sho Boku
1800	Zhao Wen Kai	Sho On
1803	Gi Kun	Sho Ko
1838	Lin Hong Nian	Sho Iku
1866	Zhao Xin	Sho Taikuy

V období Ming (1368 – 1644) začalo také stálé osídlení okinawských přistěhovalců na čínské půdě (král Sato nechal zřídit na čínské pevnině v provincii Fukien okinawské sídliště, Ryukyu-kan, ve kterém mohli bydlet lidé, kteří v Číně studovali nebo obchodovali. Tím zpětně přišlo mnoho čínských uměleckých děl a čínských zvyků na

ostrovy. V této době vzniklo velké uctívání čínské kultury Okinawany a také přesvědčení, že věci, které přišly z Číny, byly Okinawanům nadřazeny. Tento vliv zde trval 500 let. Roku 1392, za vlády krále Sato, začala náhlá a intenzivní vlna stěhování se z Číny do Okinawy. Toto se dělo na podnět čínského císaře, který chtěl velký počet umělců a obchodníků darovat Okinawě. Tato skupina Číňanů, která v Okinawě vytvořila brzy uzavřenou společnost (usídlili se ve městě Kume v blízkosti Naha), je v dějinách známá jako „36 rodin“.

Mezi nimi se nacházelo mnoho expertů čínského Chuan-fa. V roce 1429 se stala Okinawa královskou říší pod vedením krále Sho Hashi. V této době se skládala Okinawa z tří knížectví: Chuzan, Hokuzan a Nanzan. Členové jeho rodiny byli dosazeni do knížectví a jména byla změněna: Chuzan na Nakagami, Hokuzan na Kunigami a Nanzan na Shimajiri. Nový král upevnil svou moc, neboť jeho cílem bylo osvobodit okinawské obyvatelstvo z bídného stavu, ohrožujícího existenci. Pozval čínské úředníky, nechal se od nich vyučovat státním záležitostem. Jeho prvním krokem bylo zlepšit obchodní vztahy Okinawy s okolními zeměmi. Brzy nato se rozvinula Shuri i Naha (největší města země) v rušná centra Pacifiku, začala pracovat a přinášet zisk. Rozšíření obchodu mělo vliv i na rozvoj Karate. Zcela náhle měli lidé z Okinawy kontakt s Araby, Malajci, Indonésany a obyvateli Thajska, kteří se často zdržovali v obchodních centrech.

Pádem dynastie Sho docházelo po určitou dobu k politickým nepokojům. 1479 byla ovšem zřízena nová dynastie Sho. První, co nový král ShoShin podnikl, byl zákaz nošení mečů, pro šlechtice i pro zemědělce. Nařídil zabavení všech zbraní a nechal je přivézt do svého zámku do Shuri. Kvůli jeho nařízení museli také ihned všichni členové okinawské šlechty, společně se svými rodinami, žít v tehdejší hlavní městě Shuri. Tím očekával lepší kontrolu nad povstáními. Poté, co král Sho Shin odzbrojil svůj národ, vznikly jako důsledek 2 školy sebeobrany.

Ta první, známá pod jménem Tode, která byla převážně rozvíjena a provozována členy šlechty. Ta druhá, známá jako Ryukyu Kobudo, byla rozvíjena většinou zemědělci a rybáři. Užívala jednoduché nástroje jako účinné zbraně. Obě vznikly pod přísným utajením. Mnozí historikové vidí podnět k rozvoji a zdokonalování Tode v tomto prvním zákaze zbraní na Okinawě, který byl později japonskými vládci obnoven. Tyto sebeobrané metody byly ovšem

čisté techniky a neznaly čínské metody dýchání, řízení energie a duševní kontroly. Před rokem 1600 je známo jen málo o bojových metodách prázdné ruky. Ví se ovšem, že založení oficiálních čínsko-okinawských vztahů 1372 nesmírně zesílilo kulturní vliv Číny na ostrov. To otevřelo brány pro nauky Chuan-fa, které obsahovaly mnoho technik a bojových metod. Tyto techniky byly uchovávané a rozvíjeny čínskými mnichy Shaolinu. Mnozí japonští historikové a také okinawští mistři Karate věří, že i přes tato ovlivnění Chuan-karate a jinými mocnými vlivy z Číny se nakonec objevil vlastní prvek v bojových uměních na Okinawě. Např. o bojovém umění Ryukyu Tode je míněno, že se jedná o čisté domácí bojové umění, které vzniklo na ostrovech Ryukyu, přesněji řečeno na Okinawě. Mnoho metod se zavřenou pěstí nebo otevřenou rukou, které jsou dnes cvičeny v Okinawských stylech Karate, jsou jednoznačně obsaženy v tradičních a kulturních tancích (Odori) Ryukyu. Mezi orientalisty, kteří studovali dějiny bojových a vojenské aspekty okinawské kultury, existuje všeobecné přesvědčení, že čínské bojové umění Chuan-fa je částečně zodpovědné za vznik dnešního okinawského Karate.

Existuje velmi málo dokumentů o dějinách čínsko-okinawských vztahů. Takové dokumenty byly často zničeny, když přišel nový král v Okinawě k moci.

Takže je ústní tradice o cvičeních prázdné ruky a Kobudo často nejinformativnějším a nejspolehlivějším pramenem pro historické vědění.

Invaze Satsuma

Okinawa vzkvétala až do 16.století nejen kulturně, ale i hospodářsky. Osudné datum ostrova byl ovšem rok 1609. Tehdy se nacházel významný klan Satsuma z Kyushu – Japonsko, který byl uveden rodinou Shimazu, v japonské občanské válce na straně poražených (bitva Sekigahara 1600). Klan Tokugawa, který válku vyhrál a poté dostal japonské Shogun až k obnově Meiji, dovolil klanu Satsuma ponechat si svá knížetství (jako Tozama-Daimyo-kníže z okolí). Ale kvůli možnému ohrožení, které vždy od takových Tozama-Daimyo pocházelo, byl Satsuma na očích. Jednoho dne vydala vláda tzv. „dekret-Tokugawa“, ve kterém bylo příslušníkům Satsuma dovoleno

Okinawu ovládat. Roku 1609 zakončila invaze klanu Satsuma nezávislost Okinawy.

Japonský zájem o Okinawu sahá do 12. století a částečně se zakládá na tom, že první král Okinawy Shunten, byl japonského původu.

Ovšem Japonsko začalo hrát v dějinách Okinawy roli teprve od roku 1451. Od té doby museli Okinawané platit Japoncům a Číňanům daň. Okinawa, bez vojenské moci, se podřídila požadavkům obou zemí. Mezi Čínou a Japonskem nebyly téměř žádné konflikty, co se toho týče, ačkoli existovala mezi těmito zeměmi prastará rivalita. Teprve v roce 1609, 158 let po začátku placení daní, obrátilo Japonsko poprvé ozbrojené síly proti Okinawě. Důvod pro to byl ten, že vláda Tokugava chtěla dát klanu Satsuma smýt ostudu z prohrané války a protože Japonsko chtělo Okinawany potrestat za to, že je nepodpořili v neúspěšné čínské válce. Invaze Satsumanů na Okinawu vzrušila Číňany jen málo. Čína věděla, že v té době nebylo možné riskovat válku proti Japonsku, zvláště když v předešlé bitvě ztratila velkou část svých lodí.

Poté co Okinawu obsadil klan Satsuma a podřídil si ji, dělal si nárok na nadvládu nad všemi ostrovy Ryukyu. Okinawský král byl zajat a přivezen do Japonska jako rukojmí. Obyvatelé spolupracovali ovšem s Japonci v nejmenší míře což vedlo k tvrdým ohraničením jejich svobod. Celá řada omezujících nařízení, které byly vyhlášeny Iehisa Shimazu, obsahovaly také obnovení starého zákazu zbraní. Přesto byly početné srážky mezi japonskými Samurai a obyvateli ostrova. V té době zaznamenala bojová umění enormní rozmach. Různé skupiny Chuan-fa a společenství Tode se setkávali na tajných konferencích a nakonec byly uzavřeny styly pro společnou frontu proti nepříteli (1629).

To mělo za následek, že se rozvíjel z kombinace mezi Tode a Chuan-fa nový bojový styl, který byl jednoduše nazýván Te (Okinawa-te). Výsledkem byl zcela nový bojovní koncept, jehož přínos spočíval v „pravém“ užívání. Te rozvíjelo smrtelně efektivní metody, které byly použity proti japonským utlačovatelům a posunulo především filosofické obsahy Chuan-fa do pozadí. Také začalo zintenzivňovat použití různých nástrojů jako zbraní, a tím zaznamenal rozvoj Kobudo obrovský rozmach.

Tento rozvoj v 17. století je prvním dochovaným důkazem pro umění, které se začalo silně blížit modernímu Karate. Okinawa-te se dá

označit jako střední stupeň mezi spojením Tode / Chuan-fa a dnešním Karate.

Krátký čas nato vytvořily tajné povstalecké skupiny se zjevným národním duchem (Kikotsu), které viděly smysl v osvobození svého uvězněného krále. Ten se teprve dva roky po invazi vrátil do Okinawy, poté co byla smlouva s vládou Tokugawa uzavřena, která garantovala Okinawu jako vlastnictví Satsumů. Král zůstal také na Okinawě pod stálou kontrolou a byl ve svém úřadě jen loutkou Satsumů.

I v této době se cvičilo Okinawa-te pod nejpřísnějším utajením. Přesto však věděla vláda Satsumů, že mohl rozvoj okinawského bojového umění znamenat silnou újmu na jejich moci, proto byl každý Okinawan, který se cvičil v ozbrojených nebo neozbrojených uměních uvězněn a tvrdě potrestán.

Když si ale vládci povšimli, že tím nemohli vývoj zastavit, uvalili na celou zemi těžké tresty. Nejdříve byly zvýšeny daně. Úředníci našli vždy nové cesty k vynucování enormních výkonů od obyvatelstva, zatímco pro lidi nezůstalo nic nazbyt. Okinawané byli v pravém smyslu terorizováni. Např. na Yanaguni (vedlejší ostrov) byl ve středu ostrova gong, na který Satsuma – Samurajové udeřili, když chtěli nastoupit obyvatele ostrova k raportu. Obyvatelé museli běžet, jak rychle to šlo, přes pole k místu shromáždění, které se nazývalo Wsshoda. Starší a nemocní, kteří už nemohli, byli zabíjeni.

Na břehu vedlejšího ostrova Kubuwari byla ve skále štěrbina široká 3,60 m. Všechny těhotné ženy musely podle nařízení Satsumů přes ni skákat. Ty, které to nezvládly, vrhaly se tváří v tvář smrti. Obyvatelé byli nuceni snášet krajní krutosti, aby přinesli zvýšenou produkci rýže, zrní a jiného zboží, které Satsumové požadovali. Současně museli také ještě platit Číňanům daň. Takové události a mnoho jiných se v té době na ostrově odehrávaly.

Okinawané měli tedy všechny důvody si zachovat svůj odpor proti Satsumům. Jejich nejúčinnější zbraní byla přitom bojová umění, zdokonalovaná k absolutní smrtelnosti. Ačkoliv nikdy nedošlo k organizovanému boji, docházelo v každé době a všude na ostrově k násilným rozmíškám mezi obyvateli a Satsumskými Samuraji. Te, které bylo v těchto konfliktech používáno, zůstalo zahaleno tajemstvím. V prvních 30 letech obsazení byla bojová umění a jejich

učitelé tak utajeni, že se jen blízkým příbuzným podařilo být vyučován mistrem.

Jestliže by byli tito mistři známi, byli by potrestáni smrtí. V této době byla také práce na sepsání kroniky okinawských bojových umění zastavena a teprve okolo roku 1700 opět zahájena. Tato doba trvala téměř 90 let. V ní byl položen základní kámen okinawského Te a Kobudo, v dějinách země naprosto neexistující.

Teprve od roku 1724 jsou nové informace o dějinách o okinawských bojových umění. Počáteční napětí hodně povolilo, za což byl označován zodpovědný král Sho Tei (1669-1709), ačkoliv také on byl jen loutkou Satsumů. Prosazoval však, aby byla opět přístupná pro Okinawany vyšší postavení ve státě. Kromě toho se mnoho satsumských Samurajů oženilo s okinawskými ženami, což vedlo ke sblížení Japonců a Okinawanů. V žádném případě to však nebylo přátelství, nýbrž v nejlepším případě jen příměří.

V té době se vynořily tři vedoucí školy: Shuri-te, Naha-te a Tomari-te. Rozvíjely se téměř ve stejné době, ovšem za různých podmínek. Teprve koncem roku 1700 byla známa jména velkých mistrů, kteří zastupovali a vyučovali tyto styly.

Styly z Shuri (Shuri-te) a Tomari (Tomari-te) se označovaly jako Shorin-ryu. První jméno je od Sakugawa z Shuri. Jemu následovala v pořadí Sokon Matsumura, Yasutsune Itosu, Choshin Chibana, Chotoku Kyan, Ankichi Aragaki aj. v Tomari žili Kosaku Matsumora, Peichin Oyadomari aj. Karate z města Naha se nazývalo Shorei-ryu nebo Naha-te. první známá jména byla Kanryo Higashionna a Yara, poté přišel Chojun Miyagi, který založil Goju-ryu.

Přičlenění k Japonsku

V polovině 19. století dorazily expedice z východu (Velké Británie, Francie, Nizozemí a USA) na malý ostrov Okinawu. Osudy země ještě stále kontroloval klan Satsumů. Roku 1853 přišel do Okinawy komodor Matthew Perry se svojí flotilou (Tomari). Nabídl přátelství, obchod a pomoc, což Satsumové nejprve poskytovali. Roku 1868 se konala obnova Meiji, kvůli které ztratili Shogun a válečná šlechta (Samurajové) politickou moc a úsilí vlády dospělo do rukou císaře. Po té byla Okinawa roku 1871 přičleněna k Japonsku. Král Ryukyu byl

sesazen a přivezen do Japonska, kde mu bylo nabídnuto vysoké místo úředníka a značná penze. Současně také skončilo stoleté placení daní Číně. Japonský císař byl vyhlášen jediným vládcem na Okinawě a tím skončilo 259-ti leté panování Satsumů. Přesto zůstaly nejdůležitější vládní posty v jejich rukou, ale všechny jejich edikty byly císařem zrušeny. Japonská vláda poslala na Okinawu jen podporu, aby zlepšila životní podmínky lidí. Byl zaveden obsáhlý výchovný a učební program v japonské řeči. Země byla industrializována a mnoho zařízení modernizováno.

V roce 1905 bylo Karate zavedeno jako oficiální část vyučování na školách Okinawy (mistrem Itosu – některé katy).

Kdy byl pojem Okinawa-te nahrazen Karate, není přesně známo.

Závěr

V poslední době, kdy se Karate stalo díky informačním technologiím zpopularizované takřka po celém světě, se spousta dnešních lidí o tak zajímavé informace, jaké se skrývají v historii, příliš nezajímá. Podle mého názoru je historie základem a zdrojem spousty zajímavých a pro nás často poučných informací. Při výuce dětí občas používám zajímavosti z historie. Proto jsem si ji vybral jako téma své práce.

V Novém Městě na Moravě 24.března 2007

Martin Chaloupek

Použitá literatura

Werner Lind, TRADICE KARATE, Brno, nakladatelství COMENIUS
1996